

שרה ליבוביץ וציון צפדיה היו בכפר ובבית המישפט.
הם דיברו עם בני המישפחה ועם בני הכפר

מונירה

האשה מביתה

בזמנם הפנוי הם מסייעים לאנשי הכפר לבנות בתים חדשים, עוזרים במסיק היתים, מנקים את הסמטות הצפופות. בעוד תייסיר לומר, היתה מונירה וילדה את עצם. הפירוש המילולי של שמו הוא חוסר תלות באחרים. הלידה, בבית החולים בשכם, היתה קלה.

תיסיר לא אומר זאת במפורש, אולם הבעת פניו אומרת כי נטישת האוניברסיטה היא פרק כאוב בחייו. בינתיים הוא משקיע את שאתנותו האקדמאית בכפרו. הוא עומד בראש מועדון הצעירים המקומי. 200 מצעירי ביתא לומדים באוניברסיטת הגדה.

הוראה. אחרי שנתיים נאמר לי כי אוכל להמשיך ללמוד ולעבוד רק אם אוכל במילגה מאוניברסיטה אמריקאית. כדי לזכות במילגה הייתי צריך לעבוד בחינוך בשפה האנגלית. לא עברתי את הבחינות. נאלצתי לעזוב את האוניברסיטה.

סדר ואמא יום לפני הביקור בכפר צילם ציון צפדיה, את מור נירה בבית המישפט. סהר קיבלה את התצלום. לשימחתה לא היה גבול. היא חיבקה את התמונה וקראה: «אמא! אמא!»

הוא ניגש לאחיה וביקש את ידה, בשמי.

אביה של מונירה, איכר שנוולד בביתא, מת לפני 18 שנים. שתי נשים היו לו. הראשונה ילדה בן אחד, החי בכוחי. השניה, היא אמה של מונירה, ילדה לו שישה ילדים, ארבע בנות ושני בנים. מונירה היא צעירה הבנות, והחמישית במניין הילדים. אחיה הבכור, פלאח, נסע לכוויית זמן קצר אחרי מות האב. מעבודתו כנהג בחברה לייצור מזון לבעלי חיים פירנס את משפחתו, ואת מישפחתו שלו. 13 נפשות בסך הכל.

מונירה הסכימה מיד להינשא לי. היא היתה תלמידת-תיכון. נותרה לה רק שנה אחת עד לסיום לימודיה. היא ביקשה שנרחח את החתונה עד שתעבור את בחינות הבגרות הירדן. יות. סירבתי. אני מכבד את זכותה ללמוד, אולם החתונה חשובה יותר. קודם נחתח, אחר כך תוכלי לשוב ללימודיך, הבטחתי לה.

בקיץ של 1982 הם התארסו. תייסיר הבטיח כי יקנה לכלתו כלי-בית ובגדים בשווי של 3000 דולר. בניית הבית, שהחלה שנה לפני כן, היתה אמורה להסתיים שנה אחת אחר כך. לכן נקבע מועד החתונה לקיץ 1983.

ביום החתונה שחטנו פרה קטנה. בצהריים אכלו כל חברינו מבשרה. אחרי הצהריים הביאו הגברים של משפחתי את מונירה אל ביתנו החדש. היא ישבה שם וחיכתה לי. אחרי שעתים הובאתי אני אל בית-אבי. נקי. לבוש בבגדים חדשים. הנשים רקדו לפניי ושרו. כשהתעייפו, נלקחתי גם אני אל ביתנו. כך החלו חייהם החדשים שלנו.

אשה רגילה

שני מונתיאלים תושבים יש בי ביתא. כולם מוסלמים. הם מתפזרים רנסים משרותיהם ומעבודתם בישראל. תייסיר, בנו של בעל חנות כפרית קטנה, חלם על גורל טוב יותר. «למדת סוציולוגיה באוניברסיטת אל-ג'ז'ה. אחר כך נשארתי לעבוד במחלקה. במשך שנתיים הייתי עוזר

זו טרגדיה המוצגת בקול דק, בעיניים מושפלות.

תיסיר דאוד, בעלה של מי שקרויה «האשה מביתא», מספר בקול יבש, קטן, על מונירה, על עצמו.

סיפור קשה. אילו היה קורה בתחומי הקו הירוק, ליהודים, היתה כל הארץ סופקת כפיה ברחמנות.

בביתא, למרגלות שכם, נשמעות כל הזוועות מעורפלות מעט, רחוקות. זהו כפר גדול, חובקיה. כביש צר חוצה את ביתא לאורכה, כלפי מעלה. בתיה התחתיים מרווחים, מרוחקים אלה מאלה. ככל שמטפסים גבוה יותר, אל «ביתא עילית», אל מרכז הכפר, המיסגר ובית הספר, גרולה הצפיפות. בית נוסף לבית. חצר חובקת חצר.

מה שהיה ביתם של מונירה ותיסיר נמצא למעלה, סמוך למיסגר. תייסיר וכמה מחבריו יושבים בין ההריסות, מגלגלים חרזיות-פילה, מעשנים סיגר יות. בני-כיוש אפייניים, שנתלשו מאלמוניותם.

ביחד גדלו, למדו, עזרו להוריהם למסוק יותים, לאלום אלומות של קש. כשגדל נישאו זה לאחרת של זה. עבר אל-רחמן מוחמד סעיד ופלאח צאלח נשאו לנשים את אחיותיו של תייסיר. תייסיר (29) נשא את מונירה (22), אחותו של פלאח.

חתונה חשובה יותר

ב ראשונה הבחין תייסיר במונירה כשהיתה בת 16. תמיד הכיר אותה. ידע מי היא ומי משפחתה. אולם רק משגדלה, הבחין בה באמת. «התאהבתי בה», הוא אומר, וצוחק ביחד עם חבריו כשנשאל למה. «למה מתאהבתי? סתם ככה. מונירה היא בחורה רגישה. עדינה. מצאה חן בעיני. עכשיו מנסים להפוך אותה לגיבורה, אבל מונירה היא אשה רגילה.» צעירי הכפר, בעיקר מי שלמדו באוניברסיטה, בוחרים להם בעצמם את נשותיהם, כמינהג העירוניים המודרניים. טכסי החיזור והחתונה הם עדיין מסורתיים. «ספרתי לאבי כי אני מאוהב בה.

נותו, וכל חפציהם נזוקו. את הבית אפשר לבנות רק באישור הצבא, שאינו ממנה לאשר בנייה מחדש. בתמונה: תייסיר ושלושת ילדיו, עצם, סהר ולואי.

על ההריסות למחרת האירוע הרס הצבא את ביתם של מונירה ותיסיר. אנב כך נהרס גם בית אביו של תייסיר וחי